

Fýrverk í regninum á Brandenburg Tor, tá 20 ára dagurin fyrri fallið av Múrinum varð hátíðarhildið. Regnskjólini vóru at síggja allastaðni

MYND: POLFOTO

FALLIÐ AV MÚRINUM DRUKNAÐI Í REGNI

FALLIÐ AV **BERLINMÚRINUM** KUNDI VERIÐ BYRJANIN TIL EITT NÝTT HEIMSKRÍGGJ, MEN GJØRDIST ÍSTAÐIN BINDILIÐIÐ MILLUM TAÐ GAMLA OG NÝGGJA EUROPA, SKRIVAR **HANS ENGELL** Í HESARI KRONIKKINI. FYRRVERANDI DANSKI VERJUMÁLARÁÐHARRIN HEVUR VITJAÐ AFTUR VIÐ MÚRIN, NÚ **20 ÁRA DAGURIN** FYRI FALLINUM VARÐ HILDIN

KRONIKK

Hans Engell

Berlin, Berlin. Mens regnen væltede ned, fejrede hundredtusinder af lokale og tilrejsende fra hele verden 9. november 20-året for Murens fald. Selv efter færøske forhold var det en ekstrem våd aften, som blev skyllet ned med strømme af koldt øl, Glühwein, te med rom og bunker af pølser i alle mulige udgaver.

Det var en stor aften, en bevægende begivenhed og et historisk øjeblik, da alle de store politiske dyr, koryfæerne fra 1989 – alle, der havde haft hovedroller, som førte til Murens fald og Tysklands genforening – for en stund samledes på arenaen foran Brandenburger Tor og i taler og musik mindedes den omvæltning, der ændrede Europas og verdens historie. I dagens anledning var opbygget en halvcirkelformet arena med pladser til de fine og loger

til de ekstrefine. Folket stod i stimer rundt om det hele og kunne kigge med på storskærme samtidig med et hundredtal af boder leverede pølser og drikkevarer.

Sammen med min gamle folketingskollega, de konservatives tidligere politiske og udenrigspolitiske ordfører Viggo Fischer, hans kone Midori, min egen kone Pernille var jeg draget til Berlin for at være med de dage, som også ændrede vores liv. Damals i 1989 befandt jeg mig som justitsminister i Danmark i første parket, da vi om aftenen den 9. pludselig kunne lytte til en famlende østtysk partichef Günther Schabowski, der meddelte, der nu var givet udrejsetilladelse for østtyske borgere til udrejse fra det østtyske fængsel – 'straks, ufortøvet', som Schabowski udtrykte det.

I Danmark mærkede vi Murens fald allerede dagen efter, fordi flere hundrede østtyske borgere tog færgen fra Warnemünde til Gedser og ville

besøge de naboer, de havde været afskåret fra stort set siden krigen. Problemet var, at der mellem Danmark og DDR var både pas- og visumkrav – og østtyskerne havde hverken pas eller visum.

Skulle vi nu anholde dem og sende DDR-borgerne tilbage til Østtyskland som en hilsen fra deres nye naboer – eller måtte vi sige, her var vi i en helt speciel situation, som gjorde at alle regler måtte tilsidesættes. I samråd med daværende statsminister Poul Schlüter valgte jeg det sidste – og det blev en lykkelig dag med tårer og hilsener fra to naboer hen over Østersøen, der nu pludselig kunne besøge hinanden. Og den udveksling er fulgt op i rigt mål siden Murens fald og Tysklands genforening.

I dag kan man ikke bevæge sig rundt i Berlin uden at møde hundredvis af danskere – for nylig markerede byen ved en festlighed, Danmark var blandt de lande, der sender flest turister til

Berlin. Dansk er næsten blevet byens andet hovedsprog.

Men denne aften i Berlin var det minderne, der væltede frem, mens regnen høvlede ned. Jeg så selv Muren første gang i 1988 – fra den østtyske side. Som delegationsleder og formand for Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg var vi inviteret til DDR og Østberlin for at mødes med den østtyske regering og Folkekammerets miljøpolitikere. Muren ænsede man i det fjerne – den lå på den anden side af Brandenburger Tor set fra Unter den Linden. På den østtyske side var Muren malet pænt og kedeligt i grå toner – den gik ud i et med himlen og omgivelserne. Mens psykisk følte man hele tiden, man var indespærret. Østberlin var spækket med folkepoliti, militær og uniformerede mennesker af enhver slags. Ufriheden hængte i luften. Om aftenen var Berlins østlige del mørk og øde – men systemet som sådan virkede effektivt og stramt. Intet